Remissvar
Nummer: 46.26
2026-11-02

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Sjukpenninggrundande inkomst (SGI) för personer med inkomst av näringsverksamhet (S2026/01524)

Förslag i sammandrag

I promemorian föreslås att:

1. vid beräkningen av SGI ska inkomst av näringsverksamhet avse överskott av aktiv näringsverksamhet.
2. SGI för egenföretagare ska beräknas till det högsta beloppet av antingen överskottet av aktiv näringsverksamhet enligt det senaste beslutet om slutlig skatt eller genomsnittet av förekommande överskott av aktiv näringsverksamhet från de två senaste besluten om slutlig skatt.
3. för kombinatörer föreslås att deras inkomst av anställning ska beräknas till minst de senaste tolv månadernas inkomst av anställning.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2028.

I promemorian lämnas också förslag om skyddsregler för vissa försäkrade som återvänder till Sverige efter en utlandsvistelse. Dessa personer får ett rådrum om 25 dagar för att vidta de åtgärder som krävs för att kunna skydda sin SGI vid arbetslöshet.

Förslaget föreslås träda i kraft den 1 februari 2027.

Sveriges akademikers centralorganisation, Saco
Adress: Box 2206, 103 15 Stockholm
Telefon växel: 08-613 48 00
E-post: kansli@saco.se
www.saco.se

Sacos ställningstagande

Saco anser att det finns ett stort behov av att förenkla beräkningsreglerna för den sjukdomsgrundande inkomsten (SGI) för egenföretagare och kombinatörer. Dagens regler för SGI gör att det i många fall är svårt att förutse vilken ersättning den enskilde kan få och kräver ofta långa handläggningstider. Handläggningen för egenföretagare och kombinatörer sker manuellt och är särskilt utrednings- och resurskrävande eftersom reglerna i dag gör att handläggningen är svår att automatisera. Det gör att dessa två grupper befinner sig i en ekonomiskt osäker situation under relativt lång tid vid VAB och sjukdom. Saco vill därför betona att förutsebarhet är viktigt eftersom en person måste kunna förstå sitt försäkringsskydd innan sjukdom eller föräldraledighet inträffar. Ett enklare system kan också minska behovet av att sammanställa omfattande underlag när arbetsförmågan är nedsatt. Men förutsebarhet och inkomsttrygghet måste utvecklas tillsammans. Den försäkrade ska kunna förstå sitt skydd samtidigt som skyddet ska vara rimligt i förhållande till den arbetsinkomst som försäkringen är avsedd att ersätta. Detta är Sacos utgångspunkt vid bedömningen av förslagen som presenteras i promemorian.

Att det finns ett behov av en översyn med syfte att förenkla och automatisera systemet har Saco även framfört i tidigare remissvar i samband med att SGI-utredning presenterade sitt slutbetänkande *Ett trygghetssystem för alla – Nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst* (SOU 2023:30). Saco ser därför positivt på att arbetet med att förenkla och effektivisera regelverket åter har kommit i gång. Nedan följer kommentarer på ett urval av förslagen.

Förslag (4.1) Med inkomst av näringsverksamhet ska avses överskott av aktiv näringsverksamhet.

Med inkomst av näringsverksamhet ska i fråga om SGI avses överskott av aktiv näringsverksamhet enligt inkomstskattelagen.

Kommentarer:

Saco delar bedömningen att inkomstbegreppet behöver förtydligas och att deklarerade uppgifter bör kunna användas som normalunderlag. Saco anser dock att kopplingen till det skattemässiga överskottet behöver kompletteras med ett skydd mot väsentligt missvisande försäkringsunderlag. Regeringen bör därför pröva en avgränsad korrigeringsregel för sådana avvikelser som beror på skattemässig periodisering eller underskott från tidigare år. Regeln bör utformas konsekvent för

dispositioner som höjer respektive sänker underlaget och samordnas med en alternativ beräkningsregel.

Förslag (4.2) En ny beräkningsregel ska införas för försäkrade med överskott av aktiv näringsverksamhet.

För en försäkrad som bedriver näringsverksamhet och som enligt det senaste beslutet om slutlig skatt har haft ett överskott av aktiv näringsverksamhet enligt inkomstskattelagen, ska SGI fastställas enligt ett beräkningsunderlag som utgår från tidigare års inkomster av näringsverksamhet.

Kommentarer:

Historiska inkomster som beräkningsgrund

Saco är positiv till en huvudregel som bygger på verifierade historiska inkomster och innebär att den mest förmånliga av de föreslagna beräkningarna ska användas. Förslaget bör dock ändras så att huvudregeln kompletteras med en avgränsad möjlighet att beakta en väsentligt och varaktigt högre aktuell arbetsinkomst. Den historiska modellen bör inte vara den enda beräkningsmöjligheten när underlaget inte längre är representativt för den försäkrades verksamhet.

Bedömningen att inte införa en alternativregel

Saco delar inte bedömningen att en alternativ beräkningsregel bör uteslutas. Saco föreslår att en försäkrad på begäran ska kunna få sin SGI beräknad utifrån aktuell eller förväntad årlig arbetsinkomst när verifierbara ekonomiska underlag visar att inkomsten kan antas vara väsentligt och varaktigt högre än enligt den historiska huvudregeln. Regeln bör avgränsas genom tydliga kriterier och dokumentationskrav. Försäkringskassan bör informera om möjligheten och den historiska beräkningen bör kunna hanteras utan att samtliga ärenden måste genomgå en fullständig dubbelprövning.

Undantag för kombinatörer och personer med tidigare anställningsinkomst

Saco tillstyrker de föreslagna undantagen för kombinatörer och personer med viss tidigare anställningsinkomst. Undantagen är viktiga för att försäkringsskyddet ska kunna beakta övergångar mellan anställning och företagande. Regeringen bör samtidigt redovisa typfall som belyser gränsdragningarna och säkerställa att mindre förändringar i inkomsternas sammansättning inte medför oproportionerliga förändringar i försäkringsskyddet.

Bibehållna regler under uppbyggnadsskedet
Saco tillstyrker att reglerna om SGI under uppbyggnadsskedet behålls. Regeringen bör dock tydliggöra hur övergången till den historiska huvudregeln ska fungera och analysera risken för omotiverade försämringar när uppbyggnadsskedet upphör. En alternativregel för styrkta, varaktigt högre inkomster skulle även vara betydelsefull i denna situation.

Vissa socialförsäkringsersättningar ska likställas med näringsinkomst
Saco tillstyrker att de angivna socialförsäkringsersättningarna likställs med inkomst av näringsverksamhet. Regeringen bör samtidigt redovisa hur bestämmelsen samverkar med SGI-skyddet vid längre och återkommande sjukfrånvaro, föräldraledighet och vård av närstående. Analysen bör omfatta både risken för ett successivt försvagat försäkringsskydd och risken för dubbelräkning eller överkompensation.

Förslag (4.3) Årsinkomsterna avseende inkomst av näringsverksamhet ska räknas om med prisbasbeloppet.

Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst i fråga om inkomst av näringsverksamhet, ska inkomsterna från ett tidigare beskattningsår räknas om med hänsyn till förändringen av prisbasbeloppet.

Kommentarer:
Saco tillstyrker att inkomster från tidigare beskattningsår räknas om med hänsyn till förändringen av prisbasbeloppet och att detta regleras i lag. Omräkningen bör framgå tydligt av den försäkrades beräkningsunderlag. Saco understryker att prisomräkning inte ersätter behovet av att kunna beakta väsentliga och varaktiga förändringar av arbetsinkomsten.

Förslag (4.4) En ny beräkningsregel för kombinatörer

För en försäkrad som har inkomst både av anställning och av näringsverksamhet ska SGI av anställning beräknas till det högsta beloppet av antingen de senaste tolv månadernas inkomst av anställning eller den årliga inkomst av anställning som den försäkrade kan antas få tills vidare. Detta ska dock inte gälla om den försäkrade omfattas av en bestämmelse om SGI under uppbyggnadsskedet.

Kommentarer:
Saco tillstyrker att kombinatörers SGI av anställning ska beräknas till det högsta av de senaste tolv månadernas anställningsinkomst och den förväntade årliga

Adress: Box 2206, 103 15 Stockholm
Telefon växel: 08-613 48 00
E-post: kansli@saco.se
www.saco.se

anställningsinkomsten. Saco anser däremot att undantaget under uppbyggnadsskedet behöver ändras. Inkomster från annan anställning, som inte omfattas av uppbyggnadsskedets särskilda beräkning, bör kunna omfattas av den nya regeln även under denna period. Regeringen bör redovisa hur reglerna kan samordnas utan dubbelräkning och vilka ekonomiska konsekvenser en sådan ordning får.

Förslag (5.0) Sjukpenninggrundande inkomst för vissa försäkrade som återvänder till Sverige

För biståndsarbetare med flera som återfår sin tidigare SGI vid återkomsten till Sverige, ska villkoret att han eller hon aktivt måste söka arbete och vara anmäld hos Arbetsförmedlingen anses vara uppfyllt under **25 arbetsdagar** från återkomsten till Sverige. Detsamma ska gälla för medföljande familjemedlemmar till biståndsarbetare med flera och medföljande familjemedlemmar till statsanställda.

Kommentarer:
Enligt dagens regler kan en person behöva återgå i arbete eller skydda sin SGI redan dagen efter återkomsten till Sverige för att undvika att den går förlorad. Ett rådrum på 25 arbetsdagar ger en rimligare balans mellan krav på individen och den praktiska omställning som en flytt tillbaka till Sverige kan innebära.

För Saco är detta relevant både för den internationella yrkesrörligheten och för medföljandes trygghet. Det är dock viktigt att det tydliggörs vilka grupper som omfattas så att förslaget inte uppfattas som ett generellt skydd för alla hemvändande. Försäkringskassan och berörda arbetsgivare och organisationer bör säkerställa att den försäkrade får tydlig information om vilka som omfattas och vilka åtgärder som behöver vidtas när rådrummet upphör. **Saco tillstyrker förslaget.**

Sveriges akademikers centralorganisation
Med vänliga hälsningar

Sofia Rydgren Stale
Ordförande

Thomas Andrén
Välfärdsekonom